

Simonas Lopacinskis

Simonas Lopacinskis (1745–1814) – kunigas. XVIII a. paskutiniaisiais dešimtmečiais jis buvo Lenkimų altaristas ir, eidamas šias pareigas, Lenkimų bažnytėlėje (buvusioje koplyčioje) 1793 m. spalio 29-ąją pakrikštijo dieną anksčiau dabartinės Lenkimų seniūnijos Kalvių kaime (Skuodo r.) gimusį savo giminaitį – istoriką ir rašytoją Simoną Daukantą (1793–1864), o vėlesniais metais finansiškai rėmė jį siekiant mokslų. S. Daukantas S. Lopacinskį vadino gimine ir geradariu. Tai liudija ir jo parašyta epitafija, iškalta ant išlikusios S. Lopacinskio antkapinės plokštės, kuri dabar yra Skuodo rajone prie Aleksandrijos Nykryžiuotojo Jėzaus sienos, šalia įėjimo į zakristiją.

Kun. S. Lopacinskis 1799 m. lapkričio 30 d. pakrikštijo ir S. Daukanto seserį Anastaziją Daukantaitę (1799–1880), kuri ištekęjo už Kazimiero Stanislovo Kaunackio, bei pats buvo jos krikšto tėvas.

Kaip teigia istorikas Elmantas Meilus, labiausiai tikėtina versija yra, kad S. Lopacinskis buvo Simono Daukanto giminė iš mamos pusės, t. y. Kotrynos Odinaitės-Daukantienės (Jaušienės) mamos Odinienės Lopacinskos / Lopačinskos, gyvenusios laikotarpiu tarp 1757–1847 m., brolis.

S. Lopacinskis yra buvęs ir anksčiau Truikinuose stovėjusios medinės bažnyčios (jos vietoje 1864 m. iš akmenų pastatyta dabartinė Aleksandrijos Nykryžiuotojo Jėzaus bažnyčia), altaristas.

S. Lopacinskis mirė 1814 m. gruodžio 24 d. Truikinuose. Parapijiečiai kunigą palaidojo kaime stovėjusios koplyčios (senosios medinės bažnyčios) šventoriuje. Žurnalistas, tautodailininkas, knygų autorius Juozas Vyšniauskas rašo, kad „Aleksandrijoje, statant mūrinę bažnyčią vietoje senosios medinės ir panaikinus palaidojimo kauburėlius šventoriuje, antkapinė plokštė kunigui Lopačinskiui buvo statmenai pastatyta prie pat bažnyčios sienos – šalia įėjimo į zakristiją, kur tebestovi ir da-

Kunigo Simono Lopacinskio (m. 1814 m. gruodžio 24 d.) antkapinė plokštė Aleksandrijos Nykryžiuotojo Jėzaus bažnyčios šventoriuje (Skuodo r.) – šalia įėjimo į zakristiją. Juozo Vyšniausko nuotrauka

bar.“⁴² Tą plokštę S. Daukantas ne tik parūpino, bet ir parašė ant jos iškalta epitafiją, kurioje yra pateikta tokia informacija: „*Kunigui Truikinių altaristui Simonui Lopačinskiui, mirusiam 24 d. gruodžio 1814 m., giminė savo geradėjui minavonei tą akmenį padėjo.*“ Originalus tekstas yra toks:

„KÓNEGOU
TRUIKÍNŪ ALTARISTÀ
SÍMONOU ŁOPĄĆJNSKJOU
MÍRÓSEM
XXIV. d. GROUDIO MDCCCXIV. m.
GÍMINE
SAWO GÉRADIEJOU

MĪNAWŌNĒ
TOU AKMĪNJ
PADIEJE

Kalbininkas Giedrius Subačius straipsnyje „Simono Daukanto rašytų epitafijų Simonui Lopacinskiui ir Kotrynei Daukantienei ortografija ir datavimas“³ pažymi, kad „Vytautas Merkys rašė, jog „[m]okinių registracijos knygoje pažymėta, kad 1814/15 ir sekančiais mokslo metais lėšas Daukantui teikiąs dėdė iš motinos pusės“⁴. Tai turėjęs būti Daukanto motinos brolis, tačiau Elmantas Meilus buvo atsargesnis: „Neaiški ir Kotrynos Odinaitės giminystė su Lopacinskiais. [...] ar Odinaite ar Lopacinskaitė?“⁵ Šiaip ar taip, Lopacinskis buvo jų giminės geradarys, Merkys manė, kad Daukantas Vilniuje „[p]ragyveno turbūt iš altaristos S. Lopacinskio, mirusio Simonui čia besimokant, palikimo.“⁶

Pasak G. Subačiaus, kun. S. Lopacinskis mirė, kai S. Daukantas dar tebesimokė, o „*Rašyba epitafijoje yra gerokai vėlesnio laiko, tad ir paminklas turėjo būti pagamintas ir pastatytas vėliau.*“⁷

IŠNAŠOS:

¹ Elmantas Meilus, „Apie Daukantų giminę“, *Lietuvių Atgimimo istorijos studijos*, 5, Vilnius, 1993, p. 14.

² Juozas Vyšniauskas, „Mūsų rašto raida“, *Mūsų žodis* (Skuodas), 2022 m. vasario 15 d., nr. 13, p. 4.

³ Giedrius Subačius, „Simono Daukanto rašytų epitafijų Simonui Lopacinskiui ir Kotrynei Daukantienei ortografija ir datavimas“, *Senoji lietuvių literatūra*, 55, 2023, p. 137–155.

⁴ Vytautas Merkys, *Simonas Daukantas*, antras papildytas leidimas, Vilnius, 1991, p. 29.

⁵ Elmantas Meilus, „Apie Daukantų [...]“, p. 14.

⁶ Vytautas Merkys, *Simonas Daukantas* [...], p. 28–29.

⁷ Giedrius Subačius, „Simono Daukanto [...]“, p. 139.